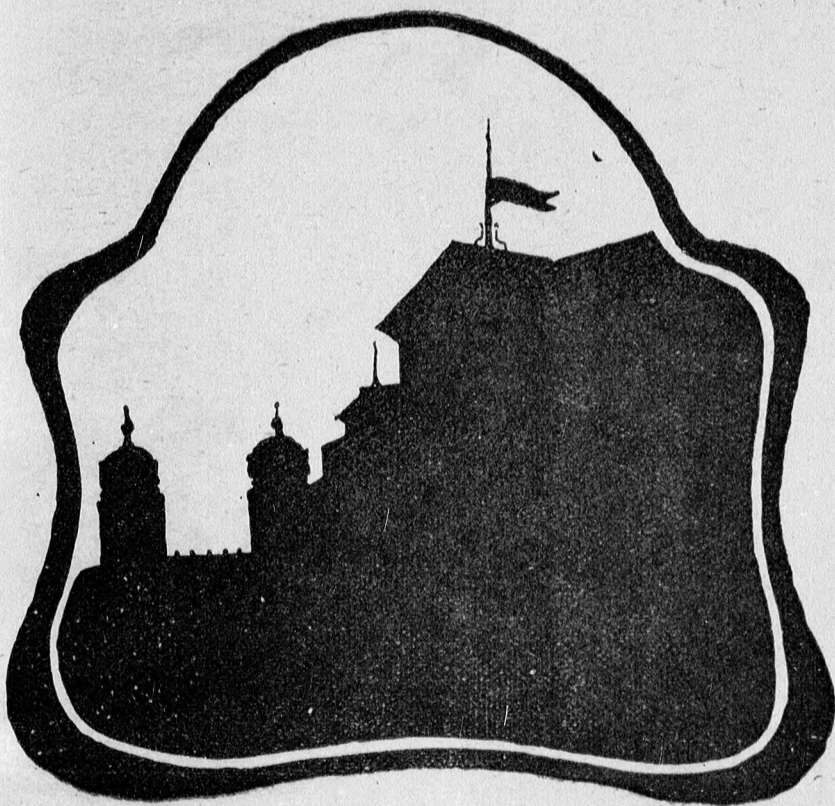

A VÁROS

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMÜVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Főszerkesztő:

DR. K. TÓTH MIHÁLY
tanácsnok.

Felelős szerkesztő:

KONCZ ÁKOS
főleváltáros, tb. tanácsnok.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelenik minden hó 1-én
és 15-ik napján.

SZERKESZTŐSÉG:

Városház, földszint 8. Ide kérjük a kéz-
iratokat.

KIADÓHIVATAL: Városi könyvnyomda-vállalat irodája, mely az elő-
fizetési díjakat és hirdetéseket felveszi.

Kiadótulajdonos: Debreczen szab. királyi város könyvnyomda-vállalata.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kérjük a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

= KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMÜVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. =

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

Rendkívüli közgyűlés.

Városunk törvényhatósági bizottsága f. hó 29-én rendkívüli közgyűlést tartott Domahidy Elemér főispán elnöklésével. A közgyűlésre igen fontos tárgyak voltak felvéve és pedig a választókerületnek szavazókörökre beosztása, a központi választmány tagjainak megválasztása, 4.000.000 korona függő kölcsön felvétele, a honvéd lak-tanyák építése, a Schaffer-ház ügye stb. A közgyűlési tagok szép számban jelentek meg és mindvégig résztvettek a tárgyalás vitáiban.

Domahidy Elemér főispán kevéssel három óra után megnyitván a közgyűlést, üdvözlí a bizottsági tagokat és előadja, hogy az ország közönsége és minden magyar aggodva nézett a betegeskedő ősz uralkodó felé; örömmel tudatja, hogy Ő Felsége ugyanis immár a tartós javulás útján van és mihamarább teljes egészségben végzi uralkodói munkáját. Egyben kegyeletes szavakban emlékezik meg Fejérváry Géza báró testörkapitány haláláról, rámutatva a tárgysorozat fontosabb pontjaira.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

154—7858/1914. bkgy.

1. **Belügyminiszteri leirat** a téglá- és cserépgyár önálló kezelésbe vételéről alkotott szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.

Határozat.

A közgyűlés a belügyminiszteri leiratot tudomásul vette.

155—8026/1914. bkgy.

2. **Belügyminiszteri leirat** az ingatlanok átruházása után fizetendő városi póttilleték tárgyában alkotott szabályrendelet jóváhagyásáról.

Határozat.

A közgyűlés a leiratot tudomásul vette.

156—9311/1914. bkgy.

3. **Belügyminiszteri leirat** a választókerületeknek szavazó körökre osztása tárgyában s ezzel kapcsolatban előterjesztés a szerv. szab. rendelet 5. §-ának módosítása iránt.

Határozat.

A közgyűlés a következőket mondotta ki:

Az első választó kerület három szavazó körre osztassék, u. m. Csapó-utcai szavazó kör., Péterfia-utcai szavazó kör és mezőség. Csapó-utcai szavazó kör határvonala: a Csapó-utca középvonala a Vár utcától kiindulólá, az Árpád-tér Csapó-utcát és Hadházi-utat összekötő uttestének középvonala, a Hadházi-ut középvonala az Apafi-utcáig, az Apafi-utca középvonala a Hadházi-uttól a Virág-utcáig, a Virág-utca középvonala az Apafi-utcától a Temető-utcáig, a Temető-utca középvonala a Virág-utcától a máv. pályatestig, a máv. pályatest a Temető-utcától a Vámospércsi-utig, a Vámospércsi-ut a máv. pályatesttől a Márton Kálmán-utcáig, a Márton Kálmán-utca középvonala a Fancsovics-utcáig, a Fancsovics-utca középvonala a Márton Kálmán-utcától a Nyiracsádi-utig, a Nyiracsádi-ut középvonala a Sámsoni-utig, a Sámsoni-ut középvonala a Nyiracsádi-uttól a máv. pályatestig, a máv. pályatest a sámsoni-uttól a régi Hadházi-utnak az új Hadházi-utca torkolatáig, a régi Hadházi-ut középvonala a ref. (Péterfia-utcai) temető északkeleti sarkáig, a ref. temető északkeleti határvonala a Nagy Pál-utcáig, a Nagy Pál-utca középvonala az Apafi-utcáig, az Apafi-utca középvonala a Nagy Pál-utcától a Nagy Sándor József-utcáig, a Nagy Sándor József-utca középvonala, a Maróthy György-utca középvonala a Rákóczi-utcáig, a Rákóczi-utca középvonala a Maróthy György-utcától a Nyomtató-utcáig, a Nyomtató-utca középvonala a Vár-utcáig, a Vár-utca középvonala a Nyomtató-utcától a Csapó-utcáig.

Péterfia-utcai szavazókör határvonala: a Csapó-utca középvonala a Vár-utcától a Piac-utcáig, a Piac-utca középvonala a Csapó-utcától a Hatvan-utcáig, a Hatvan-utca középvonala a Piac-utcától a Bethlen-utcáig, a Bethlen-utca középvonala a Hatvan-utcától a Mester-utcáig, a Mester-utca középvonala a Bethlen-utcától a Csemete-utcáig, a Csemete-utca középvonala, a Libakert-utca középvonala a Ferencz József-utig, a Ferencz József-ut középvonala a Libakert-utcától a Hajduböszörményi-utig, a Hajduböszörményi-ut középvonala a Ferencz József-uttól az Ujkert északnyugati sarkáig, az Ujkert és Sestakert északnyugati határvonala a Hajduböszörményi-uttól a Nagyerdő határvonaláig, a Nagyerdő délnyugati oldalán elvonuló ut középvonala a Simonyi-utig, az Erdősor középvonala a Simonyi-uttól a régi Hadházi-utig, a régi Hadházi-ut középvonala az erdősortól a ref. (Péterfia-utcai) temető északkeleti sarkáig, a ref. temető észak-keleti határvonala a Nagy Pál-utcáig, a Nagy Pál-utca középvonala az Apafi-utcáig, az Apafi-utca középvonala a Nagy Pál-utcától a Nagy Sándor József-utcáig, a Nagy Sándor József-utca középvonala, a Maróthy György-utca középvonala a Rákóczi-utcáig, a Rákóczi-utca középvonala a Maróthy György-utcától a Nyomtató-utcáig, a Nyomtató-utca középvonala a Vár-utcáig, a Vár-utca középvonala a Nyomtató-utcától a Csapó-utcáig.

Mezőség: Az első választó kerületnek a Csapó-utcai és Péterfia-utcai szavazó körökön kívül eső része.

A második választó kerület két szavazó körre osztassék, u. m. Hatvan-utcai és Piac-utcai szavazó körre.

A Hatvan-utcai szavazó kör határvonala: A József kir. herceg-utca középvonala a Piac-utcától a Nyugoti-utcáig, a Nyugoti-utca középvonala a József kir. herceg-utcától a Hatvan-utcáig, a Hatvan-utca középvonala a Nyugoti-utcától a hajdunánási vasut pályatestéig, innen a Kishegyesi-ut középvonala az István-utig, az István-ut középvonala a Kishegyesi-uttól a Hajduszoboszlói-utig, Hajduszoboszlói-ut középvonala az István-uttól a Tócsa-árokig, a Tócsa-árok a Hajduszoboszlói-uttól a szegényház háta mögött elvonuló Pece-árokig, a Pece-árok a Kishegyesi-utig, a Kishegyesi-ut a Pece-ároktól az újföldig, innen az új osztású földek keleti határvonala a Balmazújvárosi-utig, a Balmazújvárosi-ut középvonala a Köntösgáti gyeprüsorig, a Köntösgáti gyeprüsör a Balmazújvárosi vasutvonalig, e vasutvonal mentén a Ferencz József-ut irányában haladó közut, majd a Ferencz József-ut középvonala a Libakert-utcáig, innen a Libakert-utca és a Csemete-utca középvonala a Mester-utcáig, a Mester-utca középvonala a Csemete-utcától a Bethlen-utcáig, a Bethlen-utca középvonala a Mester-utcától a Hatvan-utcáig, a Hatvan-utca

középvonala a Bethlen-utcától a Piac-utcáig, a Piac-utca középvonala a Hatvan-utcától a József kir. herceg-utcáig.

A Piac-utcai szavazókör határvonala: a József kir. herceg-utcától kezdődőleg a Piac-utcának és a Petőfi-téren át a máv. pályaudvarig meghosszabbított Hunyadi-utcának középvonala a máv. pályaudvar megkerülésével, a pályaudvar területének határvonala a városi világítási telepig, a világítási telep délnyugati határán húzott egyenes vonal a fehértemplomi állami utig, a fehértemplomi állami-ut középvonala az utkaparó-házig, az utkaparó-ház háta mögött vezető dűlő-ut a Vértesi-utcáig, a máv. pályatestén keresztül meghosszabbított Vértesi-utca középvonala a Hajduszoboszlói-utig, az István-ut középvonala a Hajduszoboszlói-uttól a Kishegyesi-utig, a Kishegyesi-ut középvonala az István-uttól a Hajdunánási vasut pályatestig, innen a Hatvan-utca középvonala a Nyugoti-utcáig, a Nyugoti-utca középvonala a Hatvan-utcától a József kir. herceg-utcáig, a József kir. herceg-utca középvonala a Nyugoti-utcától a Piac-utcáig.

A harmadik választó kerület két szavazó körre osztassék, u. m. Varga-utcai és Kossuth-utcai szavazó körre.

A Varga-utcai szavazó kör határvonala: a Csapó-utca középvonala a Piac-utcától a Burgundia-utcáig, a Burgundia-utca középvonala a Csapó-utcától Kossuth-utcáig, a Kossuth-utca középvonala a Burgundia-utcától a Batthyány-utcáig, a Batthyány-utca középvonala a Kossuth-utcától a Szent-Anna-utcáig, a Szent-Anna-utca középvonala a Batthyány-utcától az Attila-térig, innen az Attila-téren át a Dohánygyár-utcáig húzott vonal, a Dohánygyár-utca középvonala, majd az ennek folytatását képező Diószegi-ut középvonala, a Wolaffka-telep délkeleti határán a Lahner-utca folytatásaként húzódó dűlőutig, innen az említett dűlő-ut a Monostorpályi-utig, a Monostorpályi-ut középvonala a Szőlő- és bortermelő szövetkezet telepének, gróf Dégenfeld, Batthyány és Benyács Emil szőlőtelepének, valamint Horváth György majorsági földjének délkeleti határvonala a fehértemplomi állami-utig, a fehértemplomi állami-ut középvonala a városi világítási telepig, ezen telep délnyugati határvonala a máv. pályaudvarig, a pályaudvar megkerülésével a máv. pályaudvar területének határvonala, a Petőfi-térig, innen a Petőfi-téren át a Hunyady-utca tengelye irányában húzott vonal a Hunyady- és Piac-utcák középvonala a Csapó-utcáig.

A Kossuth-utcai szavazó kör határvonala: a Csapó-utca középvonala a Burgundia-utcától az Árpád-térig, az Árpád-tér Csapó-utcat és Hadházi-utat összekötő uttestének középvonala, a Hadházi-ut középvonala az Apafi-utcáig, az Apafi-utca középvonala a Hadházi-uttól a Virág-

utcáig, a Virág-utca középvonala az Apafi-utcától a Temető-utcáig, a Temető-utca középvonala a Virág-utcától a máv. pályatestig, a máv. pályatest a Temető-utcától a Vámospércsi-utig, a Vámospércsi-ut a máv. pályatesttől a Márton Kálmán-utcáig, a Márton Kálmán-utca középvonala az utkaparó-házig, az utkaparó-háztól délre fekvő tanya külső határvonala a máv. pályatestig, a máv. pályatest a Láhner-utcáig, a Láhner-utca középvonala a Diószegi-utig, a Diószegi-ut középvonala a Láhner-utcától a Dohánygyár-utcáig, a Dohánygyár-utca középvonala az Attila-térig, az Attila-téren át a Dohánygyár-utcától a Szent Anna-utcáig húzott vonal, a Szent Anna-utca középvonala az Attila-tértől a Batthyány-utcáig, a Batthyány-utca középvonala, a Kossuth-utca középvonala a Batthyány-utcától a Burgundia-utcáig, a Burgundia-utca középvonala a Csapó-utcáig.

157—8457/1914. bkgy.

4. **Belügyminiszteri leirat** a központi választmány tagjainak megválasztása s ezzel kapcsolatos intézkedések megtétele iránt.

Határozat.

A megtartott szavazás eredményéhez képest a központi választmány tagjaivá az 1913. évi XIV. t.-c. 156. §-ában megállapított időtartamra az első választó kerületből: May Andor, Publig Ernő, Sinka Sándor, Szilágyi Imre, Tóth István, de. Tüdős Janos, Ungváry József, Varga Károly; a másodikból: Bárdos Géza, dr. Fejér Ferenc, Hoffmann Sándor, Kaszanyitzky Endre, Komlóssy Dezső, Muraközy László, ifj. Svarcz Vilmos, Szabó Kálmán; a harmadikból: Békés Lajos, Csurka István, Debreczeni Lajos, dr. Fráter Imre, dr. Freund Jenő, dr. Körösi Kálmán, Pálffy Gábor és dr. Vásáry István biz. tagok megválasztatnak.

Az 1913. évi XIV. t.-c. 33. §-a alapján elhatározza a közgyűlés, hogy a központi választmány az ideiglenes névjegyzékek összeállítását és az ellene benyújtott felszólalások és észrevételek tárgyalását a város három választó-kerületének megfelelőleg három osztályban végezze. Az osztályokban a központi választmány elnökén és helyettesén kívül az elnöki teendők végzésére Szabó Kálmán és dr. Vásáry István biz. tagokat jelöli ki.

Egyben a megválasztottaktól az esküt kivette.

Ezen határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére kitétel után a Belügyminiszterhez felterjesztendő.

Miről a városi tanács az iratok kapcsán, Kovács József polgármester, mint a központi választmány elnöke, valamint a megválasztottak jegyzőkönyvi kivonaton értesítetnek.

158—8035/1914. bkgy.

5. **Jelentés a m. kir. Közigazgatási Biróságnak** a Piacz-utcai kerületben 1912. évi december 13-án tartott törvényhatósági bizottsági tagválasztást megsemmisítő ítéletéről.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés tekintettel az 1886. évi XXI. t.-c. 33. §-ának intézkedésére, amely szerint a Wilhelms Emil törvényhatósági bizottsági tag megválasztásának megsemmisítése folytán megüresedett hely csak a f. év végével lesz betölthető, a városi tanács javaslatát elfogadja s a jelentést, illetve ítéletet továbbiakra való intézkedés nélkül tudomásul veszi.

159—8052/1914. bkgy.

6. **Közigazgatási bizottság féléves jelentésének** bemutatása.

Határozat.

Tudomásul vétetik.

160—7517—6889/1914. bkgy.

7. **Jelentés két fegyelmi ügy** befejezéséről.

Határozat.

A közgyűlés tudomásul veszi.

161—8285/1914. bkgy.

8. **Számonkérőszék jegyzőkönyvének** bemutatása.

Határozat.

A közgyűlés a bemutatást tudomásul veszi.

162—9252/1914. bkgy.

9. **Tanácsi előterjesztés** a görög katolikus magyar püspökség elleni merénylet áldozatai emlékművére adomány megszavazása iránt.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés a városi tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egybenhangzó javaslatát elfogadja s a görög kath. magyar püspökség elleni merénylet áldozatai emlékére felállítandó emlékmű költségére az 1914. évi költségeloirányzat XXV. rovat előre nem láthatókra felvett 15,000 korona terhére 2000 koronát engedélyez.

Miről a városi tanács az iratok kapcsán jegyzőkönyvi kivonaton értesítendő.

164—9244/1914. bkgy.

10. **Ugyanaz** 4.000.000 K függőkölcson felvételének engedélyezése iránt.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés a jog- és pénzügyi bizottság javaslatának meghallgatásával a városi tanács jelentését tudomásul veszi és felhatalmazza a városi tanácsot arra, hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztár egyesülettől 4 millió korona függő kölcsönt vehessen fel a következő feltételek mellett:

1. A négy millió korona folyószámla kölcsönt a város a kölcsön első részletének folyósításától számított két év elteltével összes járulékaival együtt egyszerre, egy összegben visszafizetni tartozik.

2. A kölcsön-összeg után egyszersmindenkorra 1 (egy)⁰/₁₀₀ folyósítási jutalék lesz levonandó.

3. A kölcsön a hitelező pénzügyintézet részéről egyszerre, egy összegben folyósítatik és így az alább megállapítandó kamatok az első részlet folyósításától kezdődőleg az egész négy millió után fizetendők.

4. Köteles a város a kölcsön-összeg után negyedévenként, utólagosan az Osztrák Magyar Bank mindenkori rendes váltóamatának egy és egynegyed (1¹/₄)⁰/₁₀₀-kal magasabb, azonban legalább 5¹/₄⁰/₁₀₀ kamatot fizetni.

5. A város a kölcsön és megállapított kamatok és egyéb netaláni járulékok különös biztosítékeként leköti összes vagyonát, közjövödelmeit és közjavadalmaikat.

6. A város a négy millió korona összeget négy részletben lesz jogositva igénybe venni és pedig egy milliót a jelen közgyűlési határozat kormányhatósági jóváhagyása után azonnal, egy milliót október hó 1-én és végül egy milliót az 1915. évi január hó 1-én.

7. Az igénybe nem vett összegek a hitelező pénzügyintézet által betétként kezeltetnek és az intézet azok után az Osztrák Magyar Bank mindenkori rendes váltó kamatának megfelelő, legfeljebb azonban négy és fél (4¹/₂)⁰/₁₀₀ kamatot fizet.

8. A betétként elhelyezett összegek után a betéti kamatadót a hitelező pénzügyintézet viseli.

9. Minden a jelen kölcsönügylettel járó, vagy abból folyó bárminéven nevezendő illetéket, közjegyzői, vagy egyéb díjakat és eljárási költségeket a város köteles viselni.

10. A jelen kölcsönről a város által az itt felsorolt feltételeknek megfelelőleg kötelező nyilatkozat lesz kiállítandó.

Ennek kiállításával a városi tanácsot megbizta. Felhatalmazza egyben Kovács József polgármestert, akadályoztatása esetére pedig Körner Adolf főjegyzőt, hogy ezen kötelező nyilatkozatot Debreczen sz. kir. város nevében és a várost kötelező hatállyal aláírassák. Egyidejéleg a Márk Endre törvényhatósági bizottsági tag által tett in-

ditvány folytán kimondja, hogy a városi szükségletek kielégítésére hosszabb lejáratu kölcsönt kíván megszerezni. Ennek eszközzésére dr. Vargha Elemér városi tanácsnok elnöklete alatt dr. Kenézy Gyula, Kernhoffer József és dr. Szántó Zsigmond biz. tagokat olyan megbizással küldi ki, hogy a kölcsön nyújtásának módjára és feltételeire nézve a m. kir. kormánnyal, a hazai és esetleg külföldi pénzeszoportokkal érintkezve, eljárásuknak eredményéről 40 nap alatt a városi közgyűlésnek tegyenek jelentést.

Ezen határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére kiteendő és az ellene netalán beadandó felebbezésekkel együtt a m. kir. Belügyminiszter urhoz felterjesztendő.

165—9249/1914. bkgy.

11. Ugyanaz a m. kir honvédségi laktanyák építése ügyében.*Határozat.*

A törvényhatósági bizottság a városi Tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egyező javaslata alapján elhatározza, hogy a laktanya építéseknél az eddig követett rendszertől eltér és vállalatokba adja a laktanyák építését oly módon, hogy a vállalkozók a laktanyák felépítésére és állandó fentartása ellenében a kincstár által fizetendő bértériményeket kapják. Ennél fogva elfogadja a Fehér és Ritter vállalkozó cégnek a városunkban létesítendő honvéd tüzérségi, lovasági és gyaloksági laktanyák építésére beadott és az iratoknál levő ajánlatát az abban felsorolt és az alább megjelölt feltételek mellett: kötelesek vállalkozók mindhárom laktanyát a város által a nyulason 50 évre átengedendő területen saját költségükön felépíteni, törvényszerű felszerelésekkel ellátni és folytonosan jó karban tartani a m. kir. honvéd kincstár által fizetendő bértérimény ellenében, a terület használatáért a használati időtartama alatt évi 16,000, azaz tizenhatezer koronát fizetni.

A tüzbiztosítási díjakat fedezni, Tóásó Pálnak a várossal szemben formálható, összes igényeinek rendezését magukra vállalni.

A város ellenőrző szakértőjének ellenőrzési díjul az építési költség ¹/₂⁰/₁₀₀-át házipénztárunkba beszolgáltatni. A szerződés megkötésekor biztosítékul legalább 500,000, azaz ötszázezer koronát házipénztárunkba letétbe helyezni. Arra az esetre számítva, hogy a kir. kincstár a laktanyákat 25 év leteltével nem béreli, mely esetben az épületek fentartása a város terhére képezi, azon a címen, hogy az épületek fentartási költsége a második 25 évben jóval nagyobb lesz, mint az első 25 évben. Vállalkozó cég köteleztetik, hogy az átlagos évi fentartási költségnek legalább ¹/₅

részét az első 25 éven át évenként a városnak szolgáltatassa be s ezen hozzájárulás összegének megállapítása céljából az évi fentartási költség az építési tőkének $\frac{1}{2}$ (egy fél) százaléka állapítatik meg.

Egyebekben a beadott ajánlatban foglalt feltételek elfogadtnak.

Megbizzza a városi Tanácsot, hogy Fejér és Ritter vállalkozó céggel a szerződést, ajánlatok és a fentebb felsorolt feltételek mellett kösse meg és felhatalmazza, hogy a folyó évi május hó 2-án tartandó vegyes bizottsági tárgyaláshoz vállalkozó céget hívja meg.

Egyben kimondja a közgyűlés, hogy ezen határozat — az ügy sürgősségére való tekintettel — a felebbezési határidő lejártá előtti jóváhagyás végett a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztendő. Ezen közgyűlési határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére kiteendő és a netalán beérkező felebbezések a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztendők.

168—9130/1914. bkgy.

12. Ugyanaz a műszaki tanácsnoki és gazdasági felügyelői állások szervezése és a kulturtanácsnoki állásra előírt képesítés megváltoztatása tárgyában.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés az indítványt felállással történt szavazás után elfogadja és az előterjesztést a napirendről leveszi, hogy az ügyet f. évi május havi rendes közgyűlés elé terjessze.

169—1914. bkgy.

13. Ugyanaz Muraközy László gyógyszerész helybeli lakosnak új gyógytár felállítására irányuló kérvénye tárgyában.

Határozat.

A törvényhatósági bizottsági közgyűlés a városi tanácsnak, az egészségügyi bizottság, valamint tisztí főorvos véleményével egybehangzatosan tett javaslatát elfogadja arra körülményre tekintettel, hogy már az 1913. év folyamán javaslatba hozott négy gyógyszerész közül csupán három gyógyszerész felállítása engedélyeztetett, ilyképen a Varga-kerti városrész ezirányú igényei kielégítést nem nyertek, de másrészt pedig közszükségletet képez az, hogy egy sűrűn lakott városrész, mely vasuti állomás közelsége miatt nagy forgalommal örvendő s amelynek lakossága a területén sűrűn emelkedő ipartelepek által folytonosan szaporodik — gyógyszerészettel birjon s minthogy végül a Hunyadi-utcában felállítandó új gyógyszerész — a többi gyógyszerész elég távol esik s

ezek forgalmát nem veszélyezteti: ennél fogva határozatilag kimondja, hogy a Hunyadi-utcában, a Barna-utca- és Erzsébet-ut közötti részen egy új gyógyszerész felállítását közérdekből szükségesnek tartja, javaslatba hozza és Muraközy László debreczeni lakos gyógyszerész mesternek, a gyógyszerész felállítási jog megadásáért irányuló méltányt érdemlő kérelmét pártolja.

710—9344/1914. bkgy.

14. Ugyanaz a Magyar Tarmak részvénytársaságnak próbaburkolatok létesítésére irányuló ajánlata tárgyában.

Határozat.

A közgyűlés a városi tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottság véleményével egyező javaslatát magáévá téve, elhatározza, hogy a magyar Tarmak r.-társaság ajánlatát az alábbiak szerint elfogadja és kimondja, hogy a Csapó-utcának, a Vár-utca torkolatától, Rákóczi-utca torkolatáig terjedő részén 1000 m. területen, a Fűvészkert-utcának a főiskola felől eső részén 300 m. területen s végül a Thaly-Kálmán-utcának a Péterfia-utca felől eső részén 200 m. területen próba tarmak-burkolatot készített a mérnöki hivatal által előírt kivitelben 11,500 korona költséggel és azzal a fentartással, hogy a burkolat előállítási költségek csak a burkolat elkészítésétől számított két évi próbaidő elteltével megtartandó utó felülvizsgálat eredményéhez képest kamatmentesen fognak kifizettetni. Addig az ideig pedig pénztári jegyeket csak úgy hajlandó a költségekről előzetesen adni, ha azok ellenében ajánlattevő r.-t. megfelelő és biztosítékul elfogadható értéket a házipénztárnál letétbe helyezi, kimondja továbbá, hogy a magyar Tarmak r.-t. az általa készített s fentebb említett burkolatok ideiglenes, illetve végleges átvételtől számított 2 éven át, azután bekövetkező végleges átvételtől számított egy éven át, összesen tehát 3 éven át díjtalanul, további 10 éven át pedig az ajánlati egységárak 4%-áért köteles eszközölni, utasítja a városi tanácsot, hogy a fenti feltételeknek megfelelően a szerződést kösse meg és a költségeknek a házipénztár 1916. évi költségvetésébe felvételéről kellő időben gondoskodjék. Ezen határozat 15 napi közszemlére kifüggesztendő és ennek eltelte után jóváhagyás végett a m. kir. Belügyminiszter urhoz felterjesztendő.

Miről a városi tanács az iratok visszaadásával a további szabályszerű eljárás végett jegyzőkönyvi kivonaton értesítendő.

171—9251/1914. bkgy.

15. Hagyatéki zárgondnok kérvénye a Schäffer Ferdinánd és neje Legányi Julianna hagyatéka tulajdonát képező Piac-u. 38. sz. és a

posta épület jelenlegi telke közt nyitandó új utca ügyében. Az Általános Forgalmi Bank beadványa ugyanezen ügyben.

Határozat.

A közgyűlés elfogadja Jánosi Zoltán és Komlóssy Imre dr. bizottsági tagok egyesített indítványát és elhatározza, hogy m. kir. kereskedelemügyi miniszter urhoz felterjesztést intéz az iránt, hogy a debreczeni postapalota építését még egy hónapig halasztani méltóztassék. Utasítja a városi tanácsot, hogy az érdekeltekkel egyetértőleg folytasson tárgyalást arra nézve, hogy a tervbe vett telekmegoszlás, illetve telekcsere szerint a Schäffer-alapítvány részére szóló kettős telek koncessziós építkezés útján hasznosíttassék. A bizottság reményli, hogy amennyiben kellő garanciát nyújtó vállalkozó kötelezettséget vállal, hogy a szóban levő kettős telekre emelendő épületet saját számlájára felépíti, az alapítvány részére a telekhasználatért az első tíz év alatt legalább is az alapítványi ház mai tisztajövedelmének megfelelő 17,100 korona összegű bért fizet, azt tíz évenként emeli és ötven év múlva az emelendő épületet az alapítványnak minden ellenszolgáltatás nélkül átadja, — a transactio keresztül vitelében az érdekeltek hozzájárulnak. A bizottság utasítja a tanácsot, hogy egyidejűleg folytasson tárgyalást a m. kir. kereskedelmi és pénzügyi kincstárral, hogy a Piacutca 36. sz. házastelek a város által a postapalota céljaira szolgáló más alkalmas telekkel elcseréltesse s egyszersmind a kiszemelt telkek tulajdonosaival is a szükséghez képest léteítsen feltételes megállapodást a telkek átadására nézve s annak eredményéről a május hónapban tartandó közgyűlésen tegyen jelentést.

Miről a városi tanács az iratokkal értesítettik.

172—9257/1914. bkgy.

16. Az Országos ref. Tanáregyesület megkeresése a református főgimnázium felavatási ünnepélyével kapcsolatban tartandó rendes közgyűlésének támogatása iránt.

Határozat.

A közgyűlés az Országos Református Tanáregyesület folyó évi június 3—4-ik napján városunkban tartandó közgyűlése alkalmából ugy erkölcsi, mint anyagi támogatásban részesíti és arra 150 koronát megszavaz.

Miről a városi tanács az iratok kapcsán értesítettik.

179—9253/1914. bkgy.

17. A debreczeni szabadiskola kérvénye évi segélyének felemelése iránt.

Határozat.

A közgyűlés kimondja, hogy a debreczeni Szabad Iskola-Egyesület eddigi 600 korona évi segélyét, 1915. évtől kezdve 1400 koronára emeli, ha beadványában jelzett Szabad Iskola otthonának építkezése kezdetét veszi. Ellenkező esetben mindaddig, míg a Szabad Iskola allandó otthonába nem költözik, csak az eddigi 600 korona lesz folyósítva.

174—5579/1914. bkgy.

18. A szováti ref. egyház kérvénye iskolaépítési segélyadása iránt.

Határozat.

A közgyűlés a hajduszováti iskola építésére 2000 korona segélyt megszavaz a rendkívüli költségvetés terhére, mely 1915. és 1916. évben lesz 1000—1000 korona kifizetendő.

175—9254/1914. bkgy.

19. A nemzetközi idegenvezető vállalat kérelme a m. kir. kereskedelemügyi miniszterhez intézett kérelmének pártfogásban részesítése iránt.

Határozat.

A közgyűlés a nemzetközi idegenvezető-vállalat eszméjét üdvös és szükséges eszmének tartja, hazánkban a külfölddel szorosabb megismerését, látogatását, ezáltal iparunk, kereskedelmünk előmozdítását várja a vállalattól. Elfogadja tehát a városi tanácsnak a jog- és pénzügyi bizottságéval egyező javaslatát s nevezett vállalatnak m. kir. kereskedelemügyi miniszter urhoz ebben a tárgyban intézett feliratát feliratban támogatni rendeli.

176—9258/1913. bkgy.

20. Nádudvary Lajos kérvénye bérleti ügyben.

Határozat.

A közgyűlés nevezett céget 1914 november 1-én a bérletből, tekintettel a most is tartó gazdasági válság következtében beállott anyagi romlására, kibocsátja.

Miről a városi tanácsot a további intézkedések megtétele végett és a céget értesíti.

177—9256/1914. bkgy.

21. A Szent-Királyi és Nagy cég felebbezés bérleti ügyben hozott tanácsi határozat ellen.

Határozat.

A közgyűlés megállapítja, hogy a Szent-Királyi és Nagy cég részére bérbeadott bolthoz tartozó pincehelyiségből 28·47 □ m. területtel

kevesebb adatott bérbe, mint amennyi a bérbeadás alapjául szolgált tervrajzon ki volt tüntetve.

Ez okból elfogadja a tanács javaslatát, hogy 1913 április hó 1-től kezdődő 6 évre a bérösszeg 9000 koronában állapították meg, annak kikötésével, hogy a cég az összes pincehelyiségeket a város részére visszabocsátani tartozik.

Miről a városi tanács az iratok kapcsán és a cég értesítendő.

178—9253/1914. bkgy.

22. A Központi Bank m. sz. felebbezése
a Piacz-utca 26—28. sz. bérházban levő I. em. 2. sz. helyiségének táncziskola céljára bérbeadását kimondó tanácsi határozat ellen.

Határozat.

A közgyűlés a felebbezést elutasítja és az idevonatkozó tanácsi határozatot jóváhagyja.

Miről a városi tanácsot az iratokkal, a Központi Bank m. sz. helybeli céget és Perczel Karola tánczitanárnőt értesíti.

179—4763/1914. bkgy.

23. Pák Antal ny. városi rendőr felebbezése
segély iránti kérvényét elutasító 1360—1914. sz. tanácsi határozat ellen.

Határozat.

A közgyűlés a felebbezés elutasításával a kért fizetési előleget és segélyt a szabályrendelet értelmében nem szavazza meg.

Miről a Tanácsot és felebbezőt értesíti.

180—8220/1914. bkgy.

24. Szabadság iránti kérvények.

Dr. Varga Emil t. orvos szabadságolása.

Határozat.

A közgyűlés nevezett tiszt ker. orvosnak 1915 június 15-től augusztus 15-ig kért szabadság időt megadja.

180—8485/1914. bkgy.

Miklossy István irnok szabadságolása.

Határozat.

A közgyűlés folyamodónak május 1-től június 25-ig kért szabadságidőt megadja.

182—9395/1914. bkgy.

Tanácsi előterjesztés a rendőrség fejlesztésére kiutalt államsegély felhasználása tárgyában.

Határozat.

Tudomásul veszi a közgyűlés, hogy az új rendőrségi szabályzat életbeléptetésének az 1913.

évről elmaradása és a folyó évi május hóra való kitolódása folytán rendőrségünk fejlesztésére az 1913—1914. években kiutalt államsegélyből a helybeli takarékpénztárakban elhelyezve még 80,151 kor. 57 fill. áll rendelkezésre.

Elfogadja a főkapitánynak azon összeg mi-kénti felhasználására vonatkozólag tett s a városi Tanács és a jog- és pénzügybizottság által elfogadásra ajánlott részletes és indokolt előterjesztését.

Elhatározza a közgyűlés, hogy még felhasználatlanul álló államsegélyből 2760 korona 68 fillért a rendőrlegénység illetményeinek kiegyenlítésére fordíttassék.

A rendőrlegénység-1913. évi ruhaszükséglete beszerzése alkalmával felmerült és a költségvetésben fedezetet nem találó kiadási többlet fedezésére 5328 korona 09 fillért az államsegélyből a városi házipénztár javára beutal. Ugyancsak beutal ezen pénztárba 2134 korona 07 fillért az új rendőrségi szabályzatnak a f. évi május hó 1-től életbeléptetése folytán előálló költség-többlet részbeni fedezésére.

Kimondja, hogy a belügyminiszteri körrendelet értelmében ez évre kiutalt 32,000 korona újabb államsegélytöbblet terhére már f. év július 1-től kezdődőleg egy rendőrbiztosi (rendőrfelügyelői) állást fizetési osztályon kívül a X. fizetési osztálynak megfelelő illetményekkel s ezen kívül 800 kor. lótartási és 240 kor. egyenruha átalány javadalmazással, továbbá 22 gyalogrendőri állást szervez. Kimondja, hogy ugyanez időtől kezdve 8 tb. rendőraltiszttel valóságos rendőraltisztté léptetessék elő. Magállapítja, hogy ezen állások szervezése és az előléptetések folytán 20,751 kor. 10 fillér költségtöbblet merül fel, mely összeget az államsegélyből a házipénztárba beutal.

Tudomásul veszi a közgyűlés a városi Tanácsnak azon bejelentését, hogy a rendőrségnél igen gyakran előforduló tolmács teendők ellátását dr. Keresztessi Kiss József tb. főügyész teljesen díjmentesen hajlandó elvállalni, miért is a közgyűlés dr. K. Kiss József tb. főügyésznek köszönetét tejezi ki és őt a tolmácsi teendőkkel megbizza.

Végül áthatva azon törekvéstől, hogy a rendőrség fokozatosan fejlesztetvén, minél modernebb tegye a rendőrfőkapitánynak ide vonatkozólag tett részletes és alaposan megokolt előterjesztését teljes egészében elfogadja és ennek alapján elhatározza, hogy az államsegélyből a rendőrség kifogástalan felszerelésére 43,276 kor. 04 fillér beszerzési árban beszereztesse.

Egyben erről a Belügyminiszter urat feliratilag értesíti.

Ezen határozat 8 napon belül 15 napi közszemlére teendő ki, azonban ezen határozat

azonnal, a felebbezési határidő lejárta előtt kormányhatósági jóvábagyás végett a m. kir. belügyminiszter urhoz felterjesztendő.

Miről a városi Tanács az iratok kapcsán, a m. kir. belügyminiszter ur feliratilag értesítendő.

183—1914. bkgy.

Berekesztés.

A tárgysorozatba felvett ügyek letárgyaltván, elnöklő polgármester a hitelesítő közgyűlésre a f. év május hó 1-ső napjának déli 12 óráját, helyének pedig a városháza kistanácstermét tűzvéni ki, a közgyűlést délután 6 órakor berekeszti.

184—1914. bkgy.

Hitelesítés.

A jegyzőkönyvek felolvastatván, meghitelesítettek és kihirdetni rendeltettek.

A Kossuth szobor leleplezése.

Nagy ünnepség keretében, a magyar szivek bensőségével leplezte le Debreczen sz. kir. város közönsége a negyvennyolcas idők héroszának, a halhatatlan Kossuthnak művészi kivitelű szobrát f. hónap 3-án. Mintegy tizezer lélek vett részt e magasztos ünnepen. Sajnos, hogy sokan nem voltak ott, akiknek ott kellett volna lenni. Az ünnepség azonban így is sikerült; komoly, méltóságteljes hangulatban folyt le. Az ünnepség napján a város zászlódiszt öltött, a Kossuth szobor körüli teret a rendezőség rendbe hozatta és a szobor környékét virággal, nemzeti és a város színét viselő zászlókkal diszitette fel. Az egész ünnepség lefolyása példás rendbe ment végbe, ami Rostás István rendőrfőkapitány-nak érdeme, aki mindent a legszebben rendezett el rendelkezésére állott közegeivel.

A küldöttségek a városházától indultak a szoborhoz, hol az egyesített dalegyletek elénekelték a Hymnuszt, azután Kovács József polgármester rövid, de tartalmas megnyitója következett.

A polgármester után Tüdös János dr. országgyűlési képviselő mondta el ünnepi beszédét, mely a nagy idők eseményeit csoportosította tömör szavakban, előadva szónoki lendülettel. Beszéde végén lehullott a lepel és előtűnt a szobor egész pompájában. Ihletett művészek alkotása ez, csak a talapzata nem áll arányban az Istenadta tehetség alkotásával.

Huberth szabadságdalának elzengedezése után Tihanyi Kiss Sándor elszavalta Oláh Gábor tanár és költő erőteljes alkalmi költeményét. A tetszéssel és éljenzéssel fogadott szavalás után Apponyi Albert gróf országgyűlési

képviselő mondott hatalmas, eszméktől ragyogó beszédet, melyet a közönség valóságos áhitattal hallgatott. Utána Kovács József polgármester néhány meleg szóval átvette a Kossuth szobrot, köszönetet mondva a szoborbizottságnak a végzett munkáért.

Majd kezdetét vette a koszorúk elhelyezése. Elsőnek helyezték el Kossuth Ferenc hatalmas koszoruját, ugyancsak a kegyelet kifejezésével a testületek, hatóságok, küldöttségek, a főredi- és képviselőház, a függetlenségi párt, a debreczeni ref. és ág. ev. egyház, továbbá a görög katolikus egyház nevében Stefán László, az izr. hitközség nevében Freund Jenő dr., Hajdu vármegye nevében Dávidházy János, Szabolcs vármegye nevében Mikecz István főjegyző, Nyiregyháza város nevében Balla Jenő, Szeged városa képviselőjében Gáll Endre dr. városi tanácsos, Abauj vármegye nevében Horváth Elemér városi tanácsos, Kassa nevében Körmendy Ékes Lajos tanácsos, Miskolcz városa nevében dr. Nagy Ferenc polgármester, Hevesmegye nevében Majzik Viktor alispán, Hajdunánás nevében Csohán László polgármester, Hajduböszörmény képviselőjében Somossy László polgármester, Hajduhadház képviselőjében Sólyom Antal főjegyző, Hajdudorog nevében dr. Loog Béla, a máv. üzletvezetőség koszoruját Szentiványi Mihály tette le, a közjegyzői kamara koszoruját dr. Galánffy János, az ügyvédi kamara koszoruját dr. Körösi Kálmán, az ipartestület koszoruját Dávidházy Kálmán, a mozdonyvezetői kar koszoruját Kertész Ferenc, a ref. kollégium koszoruját dr. Kun Béla, az akadémia ifjuság nevében koszorút helyezett el Szombati Imre, a róm. kath. ifjuság nevében Biely Béla, a fémipari szakiskola nevében Fehértői Dávid, az izr. polgári iskola nevében Székely Simon igazgató, a Petőfi-dalegylet nevében Iklódy János, a Kossuth-dalkör nevében Hatvány József, a debreczeni Casino nevében Leszkay Gyula, a szabadkömüves páholy nevében dr. Tüdös Kálmán, a Csokonai-kör nevében dr. Kardos Albert, a vasutas szövetség nevében Tar Sándor, az izr. nőegylet nevében Burger D. Izsó, a debreczeni függetlenségi párt nevében Bacsó Dezső dr., a polgári lövészegylet nevében Pápay János, az állami tisztviselők-körének nevében Kazinczy Gábor, a Gazda-kör nevében Polgári József, az Iparos-kör nevében Biczó Gyula, a máv. altisztikör nevében Schultéty Ferenc, a kereskedelmi ifjak társulata nevében Mentze Henrik, a csapó-kerti olvasó-kör nevében Boldizsár János, Szoboszló városa nevében dr. Fekete László a homok-kerti olvasó-kör nevében Patay József, a szociáldemokrata párt földmunkás egyesület nevében Fülep László; azonkívül koszorút küldtek a szoborra: Miskolc városa, a debreczeni szintársulat, a gazdasági egyesület, Derecske, a buda-

pesti Rákóczy-társaság, a debreczeni izr. leányiskola, a kereskedelmi Csarnok, a Kossuth-patika.

Az ünnepély a dalárdák énekével végződött.

Délben disztrakoma volt a Dobos pavillonban, hol az első felköszöntőt Kovács József polgármester mondotta. Sajnos, hogy tartalmas beszédét a nagy lármában, tányéresörgetés miatt alig lehetett élvezni. Dr. Kölcsey Sándor th. főügyész a főrendi és a képviselőházat éllette, Könyves Tóth Mihály dr. tanácsnok művészi szerkezetű beszédében a szobor alkotóit Margó és Pongrácz művészekre emelt poharat. Disze volt az ebédnek Apponyi Albert gróf toasztja, melyet figyelemmel és lelki élvezettel hallgattunk. Ugyancsak szép beszédet mondott az ellenzék vezére Károlyi Mihály gróf, poharát emelve a demokratikus Magyarországra. Körösi Kálmán dr. poétikus beszéde nagy hatást keltett tartalmával és szónoki erőteljességével, poharát emelve a haza egyik legnagyobb fiára Apponyi grófra. Bakonyi Samu dr. országgyűlési képviselő magyar és hazafias beszéde után az egybegyűltek Jánosi Zoltán lelkészt kívánták hallani, aki azután szónoki hévvel, az ő csodálatos erejű beszédével, lángoló hazafias érzésével, eszméinek gazdagságával valóban elragadta hallgatóit.

A bankett után a vendégek nagyrésze eltávozott, akik itt maradtak, azok a város közönségével résztvettek a Kossuth dalegylet ünnepségén, mely a vármegyeház disz nagytermében folyt le, méltón a nagy nap emlékéhez.

A fürdőkről és vizkurákról.

Írta: Tamássy Géza dr., a nagyerdei fürdő és vizgyógyintézet vezető orvosa.

A fürdők gyógyító hatását már az ókorban ismerték, a megmaradt építészeti emlékekből, régi iratokból tudjuk, hogy a görögök és rómaiak fürdőiket milyen pazar fényvel rendezték be. A régi kulturnépek között különösen a rómaiaknak még a provinciákban, kisebb városokban jól berendezett szép fürdők voltak. Pompéji romjai között meglehetősen ép állapotban maradt meg a fürdőépület, melynek helyiségeit magam is érdeklődéssel vizsgáltam ottjártamban meglepően tapasztaltam, hogy ezen fürdő számos helyisége, medencéje, kőből faragott pihenő padja milyen célszerűen volt elhelyezve s a meleg és meleg fürdőt milyen változatoságban alkalmazhatták. Valószínű, hogy a rómaiaknak fürdőik nemcsak tisztasági célt szolgáltak, hanem a betegek is előszeretettel használták betegségük enyhítésére a legkülönbözőbb fürdőket. Hogy a hőforrásokat milyen előszeretettel alkalmazták, mutatja, hogy a ma ismert hőforrások, meleg vizek legnagyobb

részét a rómaiak fedezték fel, így hazánkban is a herkulesfürdői, aquincumi, lipiki stb. meleg vizeket a rómaiak ösmerték és sokat látogatták is.

A középkorban is sokszor használták a fürdőket, a nép is tömegesen látogatta a környék híres vizeit, azonban az akkori orvosok, sajátságos, nem sokat törődtek a fürdőkkel, azok hatását nem vizsgálgatták s így nem volt esuda, hogy a helytelenül alkalmazott fürdők különösen a meleg fürdőkkel és izzasztó kúrákkal való visszaélés sokszor rontotta a beteg állapotát. Természetes, hogy a közönség bizalma a fürdőkhöz megingott. Csupán a legújabb időben foglalkoztak ismét a fürdők hatásával, s érdekes, hogy akik először alkalmazták a vizgyógymód számos alakjait, nem is voltak orvosok. Így a mindenki előtt annyira ösmert *Prissnitz* egyszerű sziléziai parasztember volt és *Kneipp* páter, ki a róla elnevezett kúrát először használta, pap volt. Ők tapasztalatilag próbálták ki a vizkúrák róluk elnevezett alakjait és éppen az ő sikerük keltette fel az orvosok figyelmét és érdeklődését s jó részben nekik köszönhető, hogy *Winternitz*, *Mathes*, *Bier* és más német professzorok kórházaikban rendszeresen vizsgálva a fürdők hatását, a mai tudományos vizgyógymódokat megalapozták. És ezen vizsgálatok mutatták meg, hogy a vizkúrákban mely módszer jó és becses, s mi a hiábavaló, haszontalan, elvetni való.

A mai vizkúrákban a legnagyobb előszeretettel az egyszerű eljárásokat használjuk, míg a költséges, drága, néha nagyban reklámozott eljárások a legtöbbször mellőzhetők s csakis kivételesen alkalmazzuk. Ezek többnyire kényelmi szempontokból jók, hatásuk azokban éppen olyan, mint a hozzájuk hasonló egyszerű berendezéseknek. A fürdőkben és a vizkúrákban igen fontos, hogy a beteg állapotának, vagy a beteg, esetleg üdülő, a munkában kimerült ember szervezetének megfelelő kúrát megállapítsuk s tulságba vitt megerőltető s nagyon összehalmozott kúrától, melyek sokszor megbosszulják magukat, lehetőleg tartózkodjunk. Ezért kell ragaszkodnunk ahhoz, hogy a vizgyógymódot orvos rendelje s az orvosi utasítás ellenére semmiféle vizkúrát ne használjunk. Tapasztalati tény, hogy az emberek a fürdők használatában milyen kevésbé óvatosak; különösen a meleg fürdőt használják sokan helytelenül. A testhőmérséknél melegebb fürdőket csak nagyon ritkán rendeljük s hosszan tartó fürdő után ezek veszedelmesek is lehetnek. A közönség a fürdőbe menve úgy gondolkozik, ha már fizeti a fürdőt, legalább olyan meleget használ, amelyet csak lehet és olyan sokáig, ameddig csak bírja. Tudjuk, hogy a

fürdésre kiszabott egy órai idő múlva egyeseket milyen nehezen, milyen nagy fáradtsággal tudnak a fürdőszolgák a fürdő elhagyására kényszeríteni. Ezek a túlmeleg és túlhoszu fürdők, ha nagyobb bajt nem is okoznak, gyengítik, kimerítik a szervezetet és egészséges embernél a tisztasági szempontokon kívül nem az a cél, hanem hogy a szervezetet a fürdővel frissítsük, erősítsük és erre a célra legmegfelelőbbek a 10—15 percig tartó hűvös, érzékenyebb, idősebb embereknél, s fiatal gyermekeknél a langyos fürdők.

Ez az óvatosság még inkább szükséges a vízkúránál, hol sokkal erélyesebb eljárásokat használunk. Ezen kúrákban a kellő hatást megtalálni és erélyesebb izzasztó és más kúránál az eredményt folyton ellenőrizni, szükség szerint a kúra alakját és tartamát változtatni mindig az orvos feladata.

Kik használjanak vízkúrát? Vízkúrát ajánlunk úgy betegeknek, mint néha egészségeseknek. A betegek közül azoknak ajánljuk, kiknek erejük és állapotuk a megfelelő gyógymód alkalmazását megengedi és betegségük gyógyítása érdekében célszerűnek tartjuk. Akár csak vízkúrával orvosoljuk a beteget, akár más gyógyszeres kezelés mellett, mintegy kiegészítésként alkalmazzuk, helyes és kellő ideig tartó kezeléssel igen sok betegségben gyógyulást vagy legalább jelentékeny javulást érhetünk el. Az egészséges emberek között igen sokan vannak, kik a napi munkájukban fáradtak, kimerültek, foglalkozásuk idegeiket nagyon megviseli, sápadtak, satnyák, meghülésre hajlamosak stb.; ezen embereknek edző hidegvíz-kúrát rendelünk, ami idegeiket megnyugtatja, kedélyüket élénkíti, étvágyukat javítja, szervezetüket edzi és a betegséggel szemben ellenállóbbá teszi.

A nagyerdei fürdőben jól berendezett vízgyógy-intézetünk van, minden felesleges luxus kerülésével, hol a hideg- és melegvíz-kúra minden orvosilag célszerűnek bizonyult alakját alkalmazzuk, azonkívül hideg- és meleg zuhanyt, tust, száraz- és nedves pakolást, izzasztó kúrát, gőzszekrényel, továbbá oxigén s szénsavas fürdőt, sófürdőt, részleges iszap-, láp- és homokfürdőt is használunk. Használhatjuk a kiváló gyógyhatású rádiumfürdőket és a részleges rádiumos iszapfürdőket és borogatásokat is.

A vízkúrák ára oly csekély, 21 korona havonta, hogy minden nagyobb anyagi megterhelés nélkül mindenki használhatja, akinek ezen kúrák valamelyikére szüksége van. Csakis a szénsavas-, oxigén-, iszap-, lápfürdők kerülnek többbe, hol a fürdőhöz szükséges dolgokat a kúrát használónak kell beszerezni. Gyógyfürdőkben, magán vízgyógy-intézetekben sokkal nagyobb költséggel szerezhetjük meg azt, amit Debreczen

legszebb helyén, a kiváló gyógyító erejű vízben bővelkedő nagyerdei fürdőben oly olcsón elérhetünk.

Még csak pár szót. Nyáron a városban a kávéházban reggel és délután órák hosszat ülnek az emberek, kik amellet a nap legnagyobb részét üzletben, hivatalban, a négy fal között töltik. Ha ők csekély fáradtságot nem sajnálnának s a villamoson is könnyen elérhető nagyerdei fürdőbe kimennének s a fürdő vagy egyszerű vízkúra használata után a Nagyerdő tiszta, egészséges levegőjében csak rövid ideig is tartózkodnának, kiadásuk kevesebb lenne, mint amennyit a kávéházban elköltenek és ez a kevés kiadásuk is busásan kamatozna, mivel ezzel egészségük, munkaerejük fentartását segítenék elő.

Körrendelet.

Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter.

16,624. IV—1914. szám.

A kereskedelemügyi m. kir. Miniszter 1914. évi 16,624. számú rendelete az időszakos hitelesítés rendje s az időszakos hitelesítési központok kijelölése tárgyában.

A mértékekről, ezek használatáról és ellenőrzéséről szóló 1907. évi V. t.-cikk 20. §. alapján az időszakos hitelesítés rendjét és központjait a magyar-szent korona országainak területére nézve — Horvát-Szlavonországok kivételével, amelyek területére vonatkozólag a horvát-szlavon- és dalmátországi bán urral egyetértőleg külön rendelettel intézkedem, következőképen állapítom újból meg:

1. §. A mértékek és mérőeszközöknek az 1907. évi V. t.-c. 16. §-ába előirt 2—2 évi időszakos hitelesítése az állami mérték-hitelesítő hivatalok székhelyein s ezeken kívül a jelen rendelet függelékében névszerint megnevezett községekben (városokban) mint hitelesítési központokban történik.

2. §. Az időszakos hitelesítési központokul kijelölt községek (városok) két csoportra osztatnak.

Az egyik csoportban a 2—2 évi időszakos hitelesítés minden páratlan számú évben, a másik csoportban pedig minden páros számú évben végeztetik.

3. §. Budapest székesfőváros, valamint Arad, Debreczen, Győr, Kecskemét, Kolozsvár, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szabadka, Szeged, Temesvár városok területére az időszakos hitelesítés a jelen rendelet függelékében megállapított csoportosítás szerint részben a páratlan, részben a páros számú évek folyamán tartatik meg.

4. §. Az időszakos hitelesítési központokul ki nem jelölt községek a hitelesítés szempontjából azon csoporthoz tartoznak, amely csoportba az illető járásnak központokul kijelölt többi községei tartoznak. Ezen községek azon központban vesznek részt az időszakos hitelesítésben, mely részükre a területileg illetékes állami mérték-hitelesítő hivatal által kijelöltetett.

Jelen rendelet függ. lékében felsorolt községeken kívül időszakos hitelesítési központul tekintendő minden oly község is, amelynek belterületén valamely állandóan felállított hidmérleg időszakos hitelesítése az évi rendes időszakos hitelesítési körut alkalmával foganatosittatik, feltéve, hogy az illető község előjárósága a hitelesítési központokul kijelölt községekre nézve fennálló törvényes követelményeknek megfelel.

5. §. Valamely községnek a jelen rendelet függelékében megállapított csoportok egyikéből a másikba való áthelyezését az illető község (város) előjáróságának indokolt felterjesztése alapján a kereskedelemügyi m. kir. miniszter engedélyezi.

6. §. Az idő-zakos hitelesítésre kötelezett felek mértékeik és mérő eszközeik időszakos hitelesítését a jelen rendelet függelékében megállapított bármely hitelesítési központban eszközölthetik s szabadságukban áll az 1907. évi V. t.-c. 20. §-a alapján az időszakos hitelesítést az 1912. évi december 31-én 95,035. szám alatt kelt kereskedelemügyi miniszteri rendelet 31-ik §-ában foglalt határozmányok betartásával a helyszínen is igénybe venni.

7. §. Jelen rendelet megjelenése napján lép életbe s ugyanezen napon hatályukat veszítik az 1909. évi április hó 9-én 27,641., az 1909. évi május hó 31-én 43,851. és az 1913. évi december hó 14-én 91,176. számok alatt kiadott rendeletek.

Budapest, 1914. évi március hó 18-án.

Harkányi s. k.,

kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

Hajdu és Szabolcs vármegyék, valamint Debreczen thjf. város területén.

Az állami mérték-hitelesítő hivatal székhelye Debreczen.

Sorszám. Az időszakos hitelesítési központok.

I. csoport.

(Időszakos hitelesítés éve minden páratlan számú év.)

Debreczen thjf. város.

(I. kerület Csapó-utcai városrész. VI. kerület Kossuth-utcai városrész. V. kerület Varga-utcai városrész és Macs, Ondód, Ebes, Szepes, Pac, Bánk, Fancsika, Haláp, Nagycsere, Parlag és Nagyerdő külsőségek részére.)

II. csoport.

(Időszakos hitelesítés éve minden páros számú év.)

(II. ker. Péterfia-utcai városrész. A III. ker. Hatvan-utcai városrész. IV. ker. Piac-utcai városrész, a városi szőlős és egyéb kertek, a major-sági földek, a belső legelők, továbbá Mata, Zam, Obaf, Elep, Kösélyszeg, Cuca, Kis-hegyes, Nagy-hegyes, Gyulai-Macs, Gyulai-Hegyes, Zelemér, Álomzug, Monostor és Apafaerdő külsőségek részére.)

A m. kir. belügyminiszter ur a cs. és kir. hadi tengerészeti altiszti iskolába való felvétel céljából az alábbi körrendeletet küldte Debreczen sz. kir. város közönségéhez.

A tengerész altisztek kiképzésére eddig a sebenicói iskola szolgált. A suhancok az iskolából rendszerint mint tengerészek bocsáttattak el és az altiszti fokozatokat későbbi szolgálati idejük alatt kellett megszerezniök.

Mint hogy ez a kiképzési mód már nem felel meg a technikai fejlődés alapján a tengerész altisztekkel szemben támasztott követelményeknek, a cs. és kir. hadügyminiszter ur a sebenicói hajósuhancc iskolát tengerész altiszti iskolává alakította át.

Mindazok a hajósuhanccok, akik ezt az iskolát legalább elégséges eredménnyel elvégzik, az iskolát már mint altisztek hagyják el s ezáltal már kora ifjuságukban olyan testület tagjaivá lesznek, amely különös gondoskodás tárgyát képezi. Tekintettel a rendelkezésre álló anyagi eszközökre és egyéb kedvezményekre, ezek a fiatal emberek biztos jövőnek néznek elébe, amely körülmény, különösen a jelen időben, amikor a biztos életpályákért folyó küzdelem mindig nehezebbé válik, különös fontossággal bír.

Mint hogy ez ujjá szervezésről éppen azok a néprétegek nincsenek tájékoztatva, akiknek sorai-ból a legjobb altiszti anyag kerülhetne ki, a cs. és kir. hadügyminiszter ur felkérése folytán felhivom címet, hogy alárendelt közegei útján és esetleg más megfelelő módon is gondoskodjék arról, hogy az említett tengerész altiszti iskolába való belépés feltételeiről és előnyeiről a lakosság minél szélesebb körben részletes tájékoztatást nyerjen.

Ebből a célból a tengerészeti altiszti iskolába való felvételtől szóló és minden irányban tájékoztató hirdetményből (a vármegye területén levő járások és r.-t. városok számához képest, megfelelő számú példányt a címnek idezántan megküldök), melyek a katonai és ill. ügyosztálynál betekintheők.

Fősorozás Debreczenben.

Városunkban a fősorozás az alábbi sorrendben tartatik meg és pedig:

1914. évi május hó 9-én: az 1893. évben született I. korosztályu hadkötelesek 1 sorsszámtól 190. sorszámig.

1914. évi május hó 11-én: az 1893. évben született I. korosztályu hadkötelesek 191. sorszámától 380 sorszámig.

1914. évi május hó 12-én: az 1893. évben született I. korosztályu hadkötelesek 381. sorszámától végig.

1914. évi május hó 13-án: az 1892. évben született II. korosztályu hadkötelesek 1. sorsszámtól 405. sorszámig.

1914. évi május hó 14-én: az 1892. évben született II. korosztályu hadkötelesek 406. sorszámától végig és az 1891. évben született III. korosztályu hadkötelesek 1. sorsszámtól 400. sorszámig.

1914. évi május hó 15-én: az 1891. évben született III. korosztályu hadkötelesek 401. sorszámától végig és azon idegen illetőségü hadkötelesek, kiknek illetékes sorozójárási tisztviselője városunkban leendő soroztatását engedélyezte s állítási ivei ide megérkeztek.

Felhívjuk a városi tanács katonai és illetőségi ügyosztálya útján a hadköteleseket, hogy ha eddig még sorozási idézést nem kaptak volna, haladéktalanul jelentkezzenek az ügyosztálynál és harminő kedvezményre vonatkozó igazoló okmányaikát még a sorozás megkezdése előtt adják be.

Az öntözés, mint az aszály elleni küzdelem eszköze.

Irta: **Dr. Hegedüs István**, tb. tanácsnok.
(Folytatás.)

Az Alföld vízszegénységén segíteni kell, ha fejlődni akarunk. Ha nem nyugszunk bele abba, hogy az Alföldet, Magyarország kenyérsütő serpenyőjét, az aszály évről-évre kisebb-nagyobb arányban hatalmába ejtse s a mezőgazda legszebb reményeit sivár tengődéssel cserélje fel, küzdenünk kell az aszály ellen. Az 1863. évi aszály több mint 200 millió korona kárt okozott egymagában az Alföld gazdáinak. Az aszály elleni küzdelem: küzdelem a szegénység és nyomor ellen a gazdagodás és jólétért. A napsütötte Alföldet zöldelő kertté csak az erdőkertészet, a dry farming és az öntözés varázsolhatja. Akkor a magyar mezőgazdaságban a gabona termelés elveszti kizárólagos birtoklását, a változatos termelésben nagy szerep vár a takarmány termelésre s egy fejlettebb állattenyésztés kapcsán felvirul

a mezőgazdasági ipar, mely a mezőgazdasági munkásoknak ép oly állandó munkát ad, mint magának a munkáltatónak. Akkor majd a munkás és gazda a gazdasági üzem vakációit többé nem a búbos kemence padkáján heverészi át, mert a mezőgazdaság fejlettebb üzemrendszere és ipara gondoskodik az év minden szakában elegendő munkáról. Mindez még a távol jövő képe, mert az Alföld mezőgazdasága sokkal külterjesebb ez idő szerint, mintsem a közzgazdasági feltételek hiányában az Alföld öntözése magát kifizetné. A talaj öntözése a legmagasabb mezőgazdasági kulturmiveletek egyike, mely eltekintve attól, hogy kedvezőbb természeti feltételek mellett kevesebb, kedvezőtlen viszonyok mellett nagyobb tőkeberuházást igényel s ha a közzgazdasági feltételek hiányában, de ezeknek tőke és munka által pótlása esetén, az öntözés által elért terménytöbblet értéke a reá fordított tőkével, illetve munkával arányban nincsen, meg nem valósítható.

Ott, hol az öntözés természeti alapfeltétele meg vannak, úgy mint az aszályos éghajlat, a talaj felület megfelelő alakja, a megművelés tárgyát képező talajréteg mélysége és növényi tápanyagokban való gazdagsága, a szükséghez mért kellő víz mennyiség, tisztán a közzgazdasági viszonyokra fektetett vállalkozási szellem számítási eredménye dönt az öntözés létesítésének sorsa fölött. Az öntözés közzgazdasági feltétele nemcsak a szükséges tőke és fizikai munkamennyiség, a kereskedelem és ipar állandó, sőt emelkedő olyan mértékű kereslete, mely az öntözés által elért terménytöbblet árában nem csupán az évi termelési költséget, hanem a vízmű beruházási költségeinek az állag értéktelenedésével arányban álló amortizációját is megfizeti; hanem a mezőgazdák magasabb színvonalu szaktudása is, melynek segítségével a gazda az öntözési vízművet képes úgy gazdálkodása javára fordítani, hogy annak mérlege a termelési költségtöbblet folytán ne veszteséggel, hanem tudását és kockázatát jutalmazó nyereséggel záródjék.

A természeti és közzgazdasági feltételeken kívül nagyobb szabásu öntözési vízművek vállalkozás útján létesítésénél, vagyis ha azt nem maga az állam készítteti, nem kevésbé fontos azon ország politikai helyzete épen a vállalkozási szellemre tekintettel, melyben az öntözendő területről szó van, mert a politikai viszonyok szilárdaságával ellentétes arányban fogy a vállalkozás kockázata.

Egy oly államban, hol az államtársadalom közzgazdasági fejlődésén csak kisebb belső zavarok eshetősége mellett évszázadokon át dolgozhat, hol nagyapák s unokák békés munkájának gyümölcsét háboruk, emberi számítás szerint meg nem semmisíthetik, hol nincsennek oly szét húzó érdekek, melyek a társadalmat két ellen-

séges táborra tépik szét, hogy azok romboló összecsapásai őket a békés gazdasági fejlődés útjáról lesodorják, hol a magántulajdon törvényes védelemre alig szorul, a személyes szabadság tág keretekben mozog s az egyén célja az összesség céljával, némi kivétellel össze találkozik, ott nagyobb szabású öntözési vízművek létesítésének politikai feltételei megvannak; de ott, hol mindezek hiányoznak s főként, hol az államhatalom az állam sorsa felett bel- és külügyeiben önállóan nem feltétlenül rendelkezik s a lakosság aggódó bizonytalansággal figyel szomszédai szuronyaira, vagyis a fegyveres béke oltalma alatt a vállalkozási szellem és a nagytőke vonakodik több száz milliós, esetleg milliárdos befektetésektől, mint ezt a sűrű népességű, magas színvonalon álló patinás kultúrával bíró, de állandóan fegyverező Európa s ellentéte, az Unió bizonyítja.

Ez az oka annak, hogy nagyszabású öntözési vízműveket nem a régi kultúrájú, sűrű népességű s magas telekjáradéku Európában, hanem az olcsóbb földű, gyér népességű Egyesült-Államokban találjuk. A hollandi vízmű kivétel, mert a hollandusok öntöző csatornarendszere a tenger ellen védő gátak apálykor nyíló, dagálykor záró zsilipjeivel vannak összefüggésben s hogy öntözési csatornarendszert építettek, erre készen kínálkoztak hidrotechnikai védművei és a tengertől elhódított területek.

Reánk nézve Hollandia speciális csatornarendszerének vízművei eltérő hazai viszonyaink miatt époly kevésbé tanulságosak, mint Egyiptom vízművei, bár tagadhatatlan, hogy mindkettő rendkívül érdekes.

A hollandusok küzdelme a tengerrel ősrégi eredetű. A legnagyobb szabású alkotás, mit e téren végeztek, a XIX. század első felében 2 és fél milliárd holland forint költségbe került 22 mértföld hosszú védgát, mely az Északi tenger hullámai ellen a tengertől elhódított 32·560 km² területnek biztos védelmet nyújt. Az egykori tengerfenék páratlan termékenységű s a tenger szintjénél 5—6 méterrel mélyebben fekvő laptelegőin a marha kora tavasztól késő ősziig, jó és rossz időben, éjjel-nappal szabadban él. Csatornái a 4000 kilométert meghaladják s ebből minden 100 hektárra 92 méter esik. Ezeknek fő rendeltetése, hogy a vizet apály idején az Északi tengerbe vezessék. Az úgy történik, hogy a kisebb méretű csatornákból szélkerekek és gőzszivattyúk emelik át a vizet a nagyobb csatornába, amelyek már hajózhatók.

Ha az újabbkori angol történelmi kutatások felfedezései megbízhatók, a Nilus tápanyagokban gazdag termékenyítő iszapját völgyében leterítő áradásait nem szeszélyes természeti erők, hanem a piramisokat építő fáraók rabszolgáinak kinos

verejtékével épített víztartók s rendszeres zsiliipes csatornahálózatok szabályozták. A vízművek évezredek óta megsemmisültek s ma már csak egy-két vízjelző-oszlop töredéke, mint néma tanu beszél egykori létükről, illetve az ősrégi agrikulturáról. Sok ezer év telt el azóta, de a társadalmi viszonyok alig változtak, a modern kapitalista-fáraók ma is piramisokat építtetnek maguknak a nagytőke súlya alatt roskadozó munka modern rabszolgáival, kövek helyett a közgazdasági hatalom eszközeiből.

Ahogy Észak-Amerikában Lousianában századok óta ugyanazon területen terem a világhírű perique dohány s ujabban Ohio és Kentucky vidékein is nem okszerű vetésforgóban, hanem évről-évre egyazon területen a legnemesebb dohány termeltetik s a talajkimerülés megóvásáról a dohány minőségét szabályozó foszforosav, nitrogén, káli és mésztrágya gondoskodik, épügy a Nilus völgyének talaja is soha ki nem merül. Az egyiptomi földmivesnek a talajkimerülésre semmi gondja nincsen, mert amit ezer és ezer aratás elvett, azt a Nilus iszapja hűsége pótolta s pótolja mindenkor. A Nilus iszapja tele van mindenféle ásványi sókkal, szerves bomlásnak indult növények nitrogénjével és egyéb növény tápláló trágyaszerű üledékkel.

Egyiptom termékeny völgye, a civilizáció egykori bölcsője, ókori kultúráját a Nilus öntözésének köszönhetette.

Nyanzason át háromezer angol mértföldön keresztül vájta meg folyamagyát a Nilus Kelet-Afrika délkeleti forró szelétől végigsöpört szomjas sivatagjain s gránit hegységeinek kösziklái között.

(Folyt. köv.)

Bucsuszó.

A mai előadással az igazgatásom alatt álló szintársulattal az első színiévadot befejeztem Debreczenben. Nem a konvencióknak hódolok, hanem a legőszintébb érzelmeimnek adok kifejezést akkor, amidőn mindazoknak, akik e reám nézve küzdelmes idő alatt támogatással kitüntetni kegyeskedtek, a leghálásabb köszönetemet nyilvánítom. Kérem, hogy ezt a becses jóindulatot tartsák fenn számomra továbbra is. Én az ígéretek alkalmi magaslatára most sem állok s csak annak a határozott kijelentésére szoritkozom, hogy legfőbb törekvésem e város megkülönböztetett elismerésre méltó közönségének művészi igényeit kielégítő, friss és újszerű színházi életet teremteni. Kötelességem teljes tudatában s a viszonyok alapos ismeretével állítom e munkába minden erkölcsi és anyagi energiámat. Meg vagyok róla győződve, hogy legjobb igyekezetem kész eredményei majd az elfogulatlan közvélemény előtt megértésre is fognak találni.

Debreczen, 1914 május 4.

Kiváló tisztelettel:

Mezey Béla,

Debreczeni színház igazgatója

MIRROVAG.

— **Felhívás a város közönségéhez.** Az ideai selyemtenyésztéshez szükséges selyempeték kiosztása alkalmából a város közönségét a következőkről értesitem: Miután panasz tétetett, hogy a jobbmóduak a szegény gubótermelőket gunyolódással igyekeznek elkedvetleníteni, az utcákon levő szederfákról ellenzik a lombzedést, sőt a fák lombját ártalmas folyadékkal hasznavehetlenné teszik, — felhívom a város közönségét, hogy az 1894. évi XII. t.-c. 95. szakaszában foglalt rendelkezéseket, mely szerint a közterületeken, utcákon és közutak mentén álló szederfák a selyemtenyésztők által szabadon lombozhatók, szigoruan tartsa be, mert a lombzedésgátlási esetekben a legnagyobb erélylyel fog a hatóság eljárni. Továbbá felhívom, hogy a szegényebb néposztálynak biztos mellékkeresetet nyújtó selyemtenyésztés miatt indokolatlan gunyolódástól tartózkodják. Végül figyelmeztetem a selyemtermelőket, hogy az egészen fiatal, gyenge szederfákról lombot ne szedjenek, hanem azokat a termelés érdekében oltott mész és rézgalic keverékkel permetezzék be. *Polgármester.*

— **Értetetés.** Debreczenben a fősorozás május hó 9, 11, 12, 13, 14. és 15-ik napjain tartatik meg. Figyelmeztetnek ennél fogva azon szülők, illetve hadkötelesek, akik a védtörvény 20. §. (két évi tényleges szolgálat) 21. §. (egyévi tényleges szolgálat), 29. §. (papok és papjelöltek), 30. §. (öröklött mezőgazdaság birtokosai), 31. §. (családfentartók) szerinti kedvezmény valamelyikére igényt tartanak, hogy okmányokkal felszerelt folyamodványukat a városi tanács katonai és ill. ügyosztályához mielőbb, de legkésőbb a fősorozás megkezdéséig adják be. *A városi tanács katonai és illetőségi ügyosztályától.*

— **Kinevezés.** A földmivelési miniszter az erdészetre vonatkozó s az 1879. XXXI. t.-c. értelmében megkivánt szakképzettség megbíralására hivatott bizottság tagjává 1914—1919. évekre Török Gábor erdőmestert kinevezte.

— **Czégény és Dányád község egyesítése.** Tudomásulvétel s közhirrététel céljából van szerencsém értesíteni, hogy a fehérgyarmati járás területén levő Czégény és Dányád összeépült községek egyesítését a m. kir. belügyminiszter ur 166,276—92. sz. rendeletével elrendelvén a „Czégénydányád“ néven egyesített község 1914. évi január hó elsejével működését megkezdette.

Nagykároly, 1914 január 23-án. *Alispán.*

— **Jóváhagyás.** Debreczen sz. kir. város közgyűlése tudvalevőleg Mezey Béla szinigazgatónak szavazta meg a debreczeni színházat. Ezen határozatot a bizottsági tagok egyrésze megfeleltette. A belügyminiszter ur a napokban

küldött leiratával a felebbezést elutasította, a határozatot jóváhagyta azzal a meghagyással, hogy művészi szempontokból helyesebbnek tartotta volna a nyilvános pályázat kiírását.

— **Színházi kapuzárás.** Néhány nap mulva bezárulnak színházunk ajtai és most, hogy néhány hónapra távozik Mezey Béla igazgató, kötelességünk eddigi működéséről megemlékezni. Mezey Béla a színházi szezonban becsületes törekvéssel igyekezett színházba járó közönségünk igényeit kielégíteni. Megszerezte a legujabb darabokat és azokat gondos előadás keretében mutatta be. Társulatának több értékes tagja van, akik számot tennének a fővárosi színházakban is. Ezen művészi erőket igyekeznek az igazgató megtartani, mert ők közönségünk kedvencei. A mostani művészi erőket Mezey Béla újonnan szerződtetett művésznőkkel és művészekkel fogja kiegészíteni és így a legnagyobb biztonsággal remélhetjük, hogy a jövő szezon társulata egyike lesz a vidék legjobb társulatának. Mezey Bélában van némes ambíció, áldozatkészség, művészi érzék, amelyek egy emberben egyesülve, az anyagi boldogulást eredményezhetik, de azt is, hogy a nagy közönség megfogja még jobban szeretni a színházat és támogatni fogja az igazgató némes irányu törekvését, ami viszont arra indítja az igazgatót, hogy *művészi lelket* is belevigye az igazgatásba. Eddigi működésével nemcsak rászolgált a színház újabb elnyerésére, hanem igazgatása már most is arról győz meg bennünket, — akik lehetlent még a szinigazgatótól sem kívánunk — hogy a jövő szezonban a debreceni színház tanítani, nevelni, szórakoztatni és gyönyörködtetni fog.

— **A debreczeni gyermeknapok.** Az Országos Germekvédő Liga a „Debreczeni Patronage Egyesület“ rendezése alatt május hó 15—16-án tartja meg debreceni gyermeknapját. A helyi bizottság éppen azért választotta ezt a két hétköznapot, mert akkor a kereskedők és iparosok üzletei nyitva vannak és a nagyközönség szabadon végezheti bevásárlásait. Nagy sulyt helyez az Országos Germekvédő Liga a kereskedőkre és iparosokra és azok áldozatkészségétől igen sokat remél. Nem sokat kér tőlük: csupán azt, hogy az ezen napokon befolyó tiszta jövedelmük egy tetszésszerű, önként megajánlott, senki által ellen nem őrizett hányadát az Országos Germekvédő Liga céljaira juttassák. Ennek ellenszolgáltatásul viszont az Országos Germekvédő Liga tagjainak nagy létszámával, óriási táborával oda foghatni és törekedni, hogy tagjait, a nagy közönséget, serényebb bevásárlásra buzdítsa és kérje, hogy bevásárlásait leginkább a gyermeknapokon és leginkább azoknál a kereskedőknél és iparosoknál eszközölje, akik a gyermeknap megtartására vállalkozni szivesek. A kereskedők és iparosok

így azokon a napokon a több bevásárlás által nagyobb jövedelemhez jutva, inkább áldozhatnak a gyermeknap részére. Az Országos Gyermekvédő Liga kiadja százezer példányban évenként szokásos „Beszersési Források“ című reklámkönyvét, ahol a városok és cégek szerint közlik majd azoknak a kereskedőknek és iparosoknak nevét, akik a gyermeknapot megtartották és így ezek a kereskedők és iparosok teljesen díjtalanul az egész országban nagy reklámra tesznek szert. A helybeli bizottság gyűjtőívet bocsát ki, azt elküldik minden helybeli kereskedőnek és iparosnak és bizalommal kéri őket az iv aláírására: a gyermeknap megtartására. Akik a gyermeknapot megtartják, azoknál a bizottság egy plakátot hagy, melynek a kirakatban, vagy valamely feltűnő helyen való kiragasztása jelzi a gyermeknap megtartását.

— **Portenger a Bethlen-utcán.** Nagyobb és emésztőbb por talán egy utcán sem verődik fel, mint a Bethlen-utcán, melynek két oldala nincs kikövezve. Most, hogy a kocsit közepét kövezik, igen célszerű volna a két oldalt is kikövezni. A kocsik most semmiesetre sem fognak az éles kövekkel kirakott uttesten haladni, hanem a kocsit két oldalán, ahonnan oly rettenetes por száll fel, hogy ablakot nyitni lehetetlen. A háztulajdonosok naponta háromszor is öntöztetik a gyalogjárókat, ez azonban mit sem használ, mert az országút két oldalán arasznyi mélységű porhalmaz van, mely a tüdőt a szó teljes értelmében tele rakja száraz, égető porral. Locsolják is az uttestet, ez azonban nem köti meg az oldalt kövezetlen utca porát. Ezt a porréteget legalább a Mester-utcaig kevés költséggel ki lehetne kövezni és valamiképen megkötni az egészségtelen port, amely tüdönket, szemünket veszélyeztetni és lakásunkat porréteggel vonja be (Beküldetett.)

Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város Főispánja.

1883—1914. V.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen szabad királyi városnál ujonnan szervezett s az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi közgyűlésen választás útján betöltendő **két első osztályu rendőrkapitányi, négy másodosztályu rendőrkapitányi, egy pénztári tisztí s végül egy segédnyilvántartói** állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Az első osztályu rendőrkapitányi állás évi 3600 korona fizetés, 1040 korona laktér, 1000 korona városi pótlék és 240 korona ruhaátalányból; a másodosztályu rendőrkapitányi állás évi

2600 korona fizetés, 800 korona laktér, 800 korona városi pótlék és 240 korona ruhaátalányból; a pénztári tisztí állás évi 2000 korona fizetés, 720 korona laktér és 600 korona városi pótlékból; a segédnyilvántartói állás évi 1400 korona fizetés, 640 korona laktér és 400 korona városi pótlékból álló javadalmazással van egybekötve.

Az első és másodosztályu rendőrkapitányi állásra pályázóknak az 1883. évi I. t.-c. 3. §-ában körülírt minősítéssel, a pénztári tisztí állásra pályázóknak az 1883. évi I. t.-c. 18. §-ában előírt minősítéssel s végül a segédnyilvántartói állásra pályázóknak az 1883. évi I. t.-c. 19. §-ában előírt minősítéssel kell birniok.

A megválasztott pénztári tisztnek 4000 korona óvadékot kell letennie.

Felhivom mindazokat, akik ezekre az állásokra pályázni kívánnak s a fent körülírt minősítést kimutatni képesek, hogy okmányaikkal felszerelt kellően felbélyegzett pályázati kérvényüket hozzám, mint a kijelölő választmány elnökéhez **folyó évi május hó 15. napjának déli 12 órájáig** annyival is inkább nyujtsák be, mert a későbbben érkező pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Ez alkalommal a választás folytán esetleg megüresedő állásokra is pályázatot nyitok.

Debreczen, 1914 április 20.

Domahidy s. k.,
főispán.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni reform. egyház gazdasági bizottságának 302—1914. G. sz. végzésében nyert felhatalmazás alapján, az Egyház kezelése alatt levő,

1. a debreczeni Szepespuszta belső határa és a hajduszoboszlói ut mellett elterülő, most Kenyeres Károly által haszonbérlet 64 és fél nyilas, mintegy 363 kat. hold földnek f. 1914. évi október hó 1-ső napjától egymásután következő 12 évre leendő haszonbérbe adására 15,000 korona kikiáltási ár mellett; továbbá

2. a néh. Váradi Szabó Miklós alapítványához tartozó s egymáshoz közel eső 3 darabból álló mintegy 50 hold 121 négyszögölet kitevő s most Daku István és neje által haszonbérlet ondódi földnek, ugyancsak f. évi okt. hó 1-ső napjától 6 évre 2610 korona kikiáltási ár mellett leendő haszonbérbe adására:

f. évi május hó 19-ik napjának délutáni 3 órájára — az Egyház tanácstermébe az árverést ezennel kitűzöm.

Árvérelni kívánókat figyelmeztetem, hogy az árverés megkezdése előtt, a kikiáltási ár 10%

tólja bánatpénzként, az árvereltető küldöttség kezéhez készpénzben, vagy betéti könyvben, esetleg elfogadható értékpapirban leteendő, az árverés megtörténtével pedig a haszonbérlet által az elért haszonbéri összeg 10⁰/₀ tóliáig kiegészítendő lesz.

Mindkét haszonbérlet a szervezeti szabályrendelet értelmében a presbyterium jóváhagyásával lesz végérvényes.

Az árverési feltételek az Egyház hivatali helyiségében délelőtt 8 órától 12 óráig naponként megtekinthetők.

Együttal felhívom az érdeklődők figyelmét arra, hogy az Egyház-, Hatvan-u. és Egyház-tér sarkán levő bérházban, részint utcai, részint udvari boltok s emeleti lakások minden órán kiadók s az ezekre vonatkozó ajánlatok, akár a lelkész elnök urnál, akár az egyházi hivatalban vagy alulirott bizottsági elnöknel beadhatók.

Debreczen, 1914 ápril. 23.

Pénzes Sándor,
gb. elnök.

7856--1914.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város összes házas telkeinek vízvezetési berendezésekkel való ellátására pályázatot hirdet.

Ajánlatot tehet minden magyar honos szakvállalkozó magyar termékekkel és magyar ipari gyártmányokkal.

Ajánlattevők az általuk ajánlott összeg 5⁰/₀-ának megfelelő készpénzt vagy óvadékképes értéket tartoznak bánatpénz gyanánt letenni.

Az ajánlatok tételénél és kezelésénél a „Közszállítási szabályrendelet” intézkedései irányadók, Debreczen sz. kir. város azonban fenntartja magának a jogot, hogy az odaitélésnél az ajánlatok között tetszés szerint választhasson s esetleg azokat teljesen mellőzhesse.

Az ajánlatok **1914. évi május hó 6-ik napjának déli 12 órájáig** nyújtandók be Debreczen sz. kir. város tanácsához, ezen idő után érkező távirati, utó vagy szabálytalan ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok 1914. évi május hó 6-ik napján délután 3 órakor nyilvánosan bontatnak fel a városháza kistanács termében.

A tervek, a kötelező ajánlati minta, a szerződési minta és egyéb okmányok a városi mérnöki hivatalban megtekinthetők és lemásolhatók.

Általános és részletes építési feltételek azonosak a m. kir. belügyminiszterium műszaki osztályának szabványáival.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1914. évi április hó 14-én tartott üléséből.

A városi Tanács.

Mirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter a városi Tanácshoz megküldte a fiumei haditengerészeti akadémiában, valamint a soproni honvéd főreáliskolában és a honvéd Ludovika akadémiában az 1914—1915-ik tanévre betöltendő helyek elnyerése céljából a „Pályázati hirdetmények”-et.

Ezen hirdetmények a városi Tanács katonai és ill. ügyosztályánál (Városház, emelet 19.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők, hol ugy a szülők, mint a pályázók felvilágosítást nyernek.

Pályázati véghatáridő a soproni honvéd főreáliskolában és a honvéd Ludovika-akadémiában május 15., a fiumei haditengerészeti akadémiában június hó 30.

A m. kir. honvéd főreáliskolában 2 Andaházi Szilágyi Mihály alapítványi hely áll debreczeni illetőségű, ref. vallásu. 14—16 éves, négy középiskolát végzett ifjak részére rendelkezésre, melyeknek elnyerése céljából a kellőleg felszerelt kérvények folyó évi május hó 15-ik napjának déli 12 órájáig adandók be a Tanácsi iktatóba.

7421 - 1914.

A nagyerdei hidegvizgyógyintézet

folyó év április 15-én megnyílt.

Az intézet helyiségei nyitva állanak a közönség rendelkezésére naponta **délelőtt hat órától fél 10-ig férfiak, fél 10-től egy óráig nők** részére, **delután 3—5-ig nők és 5—7-ig férfiak** részére.

Orvosi rendelés hétfőn, szerdán és szombaton reggel 8—9 óráig dr. Tamássy Géza orvos ur által a fürdő épületben, esetleg Piac-utca 31. szám, I. emelet rendelő helyiségében.

Megjegyzi a Tanács, hogy a hidegvizgyógyintézet csak az intézet orvosa, vagy esetleg más orvos rendelvénye alapján vehető igénybe. A rendelvényt az intézeti szolgának kell átadni. Ugyanott **reggeli 5 órától esti 8 óráig kád-fürdő, hétfőn, szerdán és pénteken nők, egyéb napokon férfiak által használható gőzfürdő** áll a közönség rendelkezésére.

Kelt Debreczen sz. kir. város Tanácsának 1914 április 6-án tartott üléséből.

A városi Tanács.

**Mirdetések felvétetnek
a kiadóhivatalban.**

